

MAGYARORSZÁG NAGYKÖVETSÉGE
MADRID

*Madridi mezőgazdasági és környezetügyi szakdiplomata éves szakmai beszámolója -
2011/2012*

Tartalomjegyzék

1. Spanyolország politikai jellemzői és a szaktárca vezetése
2. A spanyol gazdaság
  - 2.1 Spanyol gazdaságpolitika és gazdasági mutatók
  - 2.2 Spanyol agrárgazdaság, vidék-, és környezetpolitika, jelentősebb ágazati mutatók
    - 2.2.1 Közös Agrárpolitikával kapcsolatos spanyol álláspont
    - 2.2.2 Spanyolország agrárgazdasági, agrárkereskedelmi és vidékfejlesztési politikája, fontosabb agrárpolitikai események
    - 2.2.3 Jelentősebb mezőgazdasági termelési adatok
    - 2.2.4 Halászat, halgazdálkodás
    - 2.2.5 Az élelmiszergazdaság kulcskérdései
  - 2.3. Gazdasági kapcsolataink
    - 2.3.1 Külkereskedelmünk volumene, mérlege – agrárkereskedelmi kapcsolataink
  - 2.4 Spanyol környezetpolitikával összefüggő kérdések
3. A magyar-spanyol reláció fejlesztését szolgáló eszközök és eredmények a jelentési időszakban

II. MELLÉKLETEK

- 1) Szakmai kiállítások Spanyolországban 2012. második félévétől
- 2) Spanyol mezőgazdasági jövedelem mutatói, forrás MAGRAMA, Statisztikai Évkönyv, 2011

I. Éves jelentés 2011 - 2012

1. Spanyolország politikai jellemzői és a szaktárca vezetése

A gazdasági és pénzügyi válság hatása, az államháztartás egyre fokozódó eladósodottsága¹, valamint kormányzati nehézségek miatt José Luis Rodríguez Zapatero kormányfő július 29-én előrehozott általános választásokat jelentett be. A májusi autonóm tartományi megmérettetések már a Néppárt győzelmét vetítették előre, mely a 2011. november 20-i országos választásokon be is következett: a Spanyol Szocialista Munkáspárt (PSOE) közel nyolc évig tartó kormányzati ciklusa véget ért, és a „Partido Popular, PP” elsöprő fölényrel kapott felhatalmazást a kormányalakításra. A 2012. március 25-i andalúz, illetve asztúriai tartományi választások némileg árnyalták a belpolitikai helyzetet. Bár Andalúziában néppárti választási győzelem született, mégis a baloldali koalíció tudott kormányt alkotni, Asztúriában pedig szocialista győzelem született és baloldali kormány alakult.

Mariano Rajoy (PP) kormányfő december 22-én Miguel Arias Cañete egykori² mezőgazdasági minisztert bízta meg a Mezőgazdasági, Élelmiszer- és Környezetügyi Minisztérium vezetésével. Az intézmény szerkezeti karcsúsításon esett át, csökkent az államtitkárságok, főosztályok száma.

2. A spanyol gazdaság

2.1 Spanyol gazdaságpolitika és gazdasági mutatók

A politikai környezetváltozás mellett nem hagyhatók figyelmen kívül a pénzügyi bizalomvesztés és a hatalmas **állami eladósodottság**³ által meghatározott gazdasági problémák sem. A spanyol **államkötvények** több mint 7%-os kamatával az adósságszolgálat teljesítése mellett a tartományok fizetőképessége is egyre fenntarthatatlanabb. Az euró övezet tagállamai július közepén 100 milliárd euró összegű mentőcsomagot fogadtak el az **„ingatlanbuborék” és egyéb rossz hitelek** miatt legyengült **spanyol bankok** kisegítésére.

Spanyolország 2012-re a GDP 6,8%-át meg nem haladó államháztartási deficit teljesítésére vállalt kötelezettséget. A költségvetési stabilitás jegyében elfogadott kormányzati hiánycélok 2013-ra a GDP 4,5%-ában⁴, 2014-re 2,8%-on, 2015-re pedig 1,9%-on rögzítették.

A kormány a hiány „ledolgozására” **szerkezeti átalakításokat (munkaügyi, igazságügyi, közigazgatási, oktatási reform), további költségvetési takarékosági intézkedéseket, adóbevétel növelést** és üzleti nyitvatartási liberalizációt tervez, illetve vezet be. A 2013-as költségvetésben az 2012-esnél 9,2%-kal kevesebb kiadással, - kiadási plafon rögzítésével számol. A költségvetési megtakarítások a szaktárca is érintik, amelynek előirányzata 2012-ben 5%-kal csökkent. A minisztérium **költségvetésének 75%-át kitevő 7,9 milliárd euró** továbbra is a „spanyol agrárélelmiszer ágazat szerkezetátalakítását és versenyképességét” fogja támogatni, és a közvetlen kifizetések az előző évhez hasonlóan hozzájárulnak a mezőgazdasági termelők jövedelmek stabilitásához.

¹ 2010: GDP -9,3%, 2011: GDP -8,9%

² a második Aznar kormány (2000-2004) idején

³ A spanyol államháztartási hiány 2011-ben 31,34 milliárd, a halmozott deficit 46,95 milliárd euró volt.

⁴ A központi közigazgatásnak 3,8%, a tartományoknak 0,7 és az ellátórendszereknek nullszaldós célt kell teljesíteniük.

A spanyol gazdaság versenyképességének fenntartására, a növekedéspolitika eredményességére a 2012. első negyedévi 24,3%-os, egyre növekvő **munkanélküliség**⁵ is nagy terhet ró, miközben fokozatosan nő a társadalmi feszültség -: bányászok, egészségügyi dolgozók, tanárok, közalkalmazottak tüntetései.

Az **ipari termelési ráta romlását** némileg a **mezőgazdasági termelés** kompenzálja, amely kiegyensúlyozottabban, és **enyhén javult** ebben az időszakban⁶. A gazdasági ágazatok közül a turizmus bevételei ellensúlyozzák a kedvezőtlen folyamatokat⁷.

A 2011-ben az exportbővülés⁸ és az import is visszafogottabbá vált. Éves összehasonlításban 2012. év első öt hónapjában a **spanyol külkereskedelmi deficit mérlege 20,9%-kal javult**, 15.941,2 millió euró értékben. Az export 3%-os növekedést ért el, az import 1,4%-kal csökkent. A spanyol termékek kivitele 91.105,8 millió eurót, a behozatal értéke 107.047 millió eurót tett ki. Az év első felében az energiaimport továbbra is meghatározó volt, az exportban a tőkejavak (19,1%) és az élelmiszertermékek (15,4%) a legjelentősebbek. Éves összehasonlításban a spanyol élelmiszertermékek kivitele 8,4%-kal nőtt. A kivitelben a hús- és az italtermékek vezetnek a rangsort.

A fogyasztói árindex 2011-ben 3,2%-ra emelkedett (2010: 1,8%). Ezen belül a friss élelmiszereké 1,8%-kal, a feldolgozottaké 3,8%-kal nőtt. 2011-ben az energia fogyasztói árindex 15,7%-os növekedése volt a legjelentősebb. Az ipari árak 6,9%-kal⁹, a mezőgazdasági termelők árak 0,7%-kal nőtték (2010: 6,2%).

Az adatok alátámasztják, hogy a gazdasági és pénzügyi válságból történő kilábalás nehezen halad, és a spanyol gazdaság még a legjobb esetben is csak stagnál. A Spanyol Központi Bank adatai¹⁰ szerint a gazdasági növekedés¹¹ a 2009-es mélyponthoz¹² képest a 2010-es javulást követően 2011-re 0,7 %-os növekedést ért el, de 2012. első negyedévében a GDP 0,4%-kal esett vissza. A kormány csak 2013-ban számol enyhe GDP-növekedéssel¹³. Tavaly, 2011-ben a **mezőgazdaság 0,6%-kal**, az ipar (építőipar nélkül) 1,9%-kal növekedett. Az agrár élelmiszeripari termelés körülbelül az ipari termelés egy hatodát teszi ki, így az ipari GDP növekedés 12,6%-át képviseli.

Spanyolország helyzetét az elkövetkezendő időben alapvetően az fogja meghatározni, mennyire sikerül visszanyerni a spanyol bankok hitelességét, a nemzetközi befektetők és pénzpiacok bizalmát, a spanyol gazdasági versenyképesség fenntarthatóságát és az államháztartás stabilitását. Hogyan lehet visszaszorítani a növekvő munkanélküliséget, illetve a megszorító intézkedések segítségével csökkenteni az államháztartás eladósodottságát és beindítani a növekedéspolitikát.

⁵ 2009: 18%, 2010: 20,1%, 2011: 21,6%

⁶ 2009: -1,0; 2010: 1,5%; 2011: 2,9%

⁷ a spanyol kormány szakágazati stratégiai tervei közül elsőként az Integrált Nemzeti Turisztikai Terv (2012-2016) fogadta el, amelynek célja a turizmus közép és hosszú távú fenntartható versenyképességének biztosítása, többek között a „Marca España” (Spanyol Márka) intézményi/tárcaközi koordinált fellépés megszilárdítására

⁸ Export: 2010: 13,9%-ról 2011: 9%-ra csökkent; Import: 8,9%-ról -0,1%-ra

⁹ 2010: 3,2%

¹⁰ http://www.bde.es/webbde/es/estadis/infoest/si_1_1.pdf

¹¹ 2008. évi bázison számolva

¹² 2009: GDP -3,7 %, 2010: -0,1%,

¹³ Tervezett GDP növekedés: 2012: -1,7%, 2013: 0,2%, 2014: 1,4, 2015: 1,8%

2.2 Spanyol agrárgazdaság, vidékpolitika, jelentősebb ágazati mutatók

2.2.1 Közös Agrárpolitika reformja

A spanyol agrár-, és vidékfejlesztési politika két még mindig legmeghatározóbb kérdése a közös agrárpolitika (KAP) jövőjéről 2020-ig folyó vita előrehaladása, valamint az elkövetkezendő KAP céljaira rendelkezésre álló keretösszeg a többéves pénzügyi költségvetési keretben (2014-2020). Spanyolországban az említett gazdasági nehézségek és a KAP költségvetés jelenlegi szintjének fennmaradása egymástól nem szétválasztható folyamatok. A különböző szintű fórumok (szakigazgatás, termelői szervezetek) szoros együttműködése teret ad a mindkét ország agrárgazdaságát alapvetően befolyásoló közös agrárpolitikai reform legfontosabb kérdéseinek egyeztetésére.

Az egyik meghatározó mérföldkő a 2011. október 12-i KAP-ról szóló jogszabályjavaslat megjelenése. Azóta sem jutott nyugvópontra az alaptámogatás új rendszerének bevezetésével járó regionális különbségekből adódó eltérések kezelése, illetve, hogy a közös agrárpolitika finanszírozását milyen kilátások övezik, amelynek tétje nemzeti szinten nem kevesebb, mint közel egymillió agrártermelő évi több mint 7 milliárd euró mezőgazdasági támogatása.

A **KAP 50 éves évfordulója** alkalmából Spanyolországban járt az Európai Bizottság több jeles személyisége is, úgymint Dacian Cioloș mezőgazdasági biztos, José Manuel Silva Rodríguez mezőgazdasági és vidékfejlesztési főigazgató, illetve az Európai Parlament Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság elnöke Paolo de Castro. Történeti távlatból az európai uniós csatlakozás 1986-ban radikális változást hozott a spanyol mezőgazdaságnak, látványos fejlődést a foglalkoztatásban, az életminőségben és biztonságot a megélhetésben, például Andalúziában.

2.2.2. Spanyolország agrárgazdasági, agrárkereskedelmi és vidékfejlesztési politikája, fontosabb agrárpolitikai események

Miguel Arias Cañete miniszter 2012. február 9-én, a kongresszus előtti plenáris meghallgatásán **ötvenöt pontos intézkedési csomagot mutatott be** a versenyképes mezőgazdasági termelés potenciáljának növelése érdekében, amelynek célja többek között a termelői, szakmaközi szövetkezés erősítése, az élelmiszerlánc jobb működése, a vidéki térségek, a tengerpart, a vízgazdálkodás, környezetügy és halászati politika területeinek hatékonyabb szabályozása.

A spanyol **mezőgazdasági ágazat megújulása felveti a generációváltás kérdését** a vidék elöregedésével¹⁴ szemben. Ennek elérése érdekében fontos, hogy **a vidéki környezet vonzó legyen a fiatalok számára**: munkahely kínálattal, az anyagi gyarapodás lehetőségével, a környezetvédelem tiszteletben tartásával. A változatos, élhető és lakható vidéki környezet biztosítása, a társadalmi és kulturális értékek integrált megközelítése és a versenyképes mezőgazdaság segíthet ebben, szolgálva a vidék kulturális, jóléti fejlődését is. További figyelem fordul a versenyképes spanyol agrárgazdaságban rejlő hatalmas potenciál kamatoztatására és **a nemzetközi kereskedelemben a mezőgazdaság érdekérvényesítő képességének fejlesztésére is**, különösen azon termékekben, amelyek előállításában Spanyolország világszerte pl. olivaolaj.

A spanyol agrárgazdaság fejlődésének irányában meghatározó az **élelmezés biztonságának** kérdése. A világnépesség növekedésével és ezen belül a fejlődő országok is egyre igényesebb

¹⁴ Az aktív mezőgazdaságban foglalkoztatott népesség, 760 ezer fő 59%-a negyven éven felüli (forrás: 2011. statisztikai évkönyv, www.magrama.es)

felvevő piacokká válnak, az élelmiszerre nemcsak a mezőgazdasági alapanyagként van kereslet.

Az agrárpolitikai eseményekben **az időjárási körülmények** is közrejátszottak. 2011. év vége és 2012. év első hónapjaiban az **aszály** jelentett gondot, majd ezután júliusban Valenciát és Extremadurát, a francia-katalán határt **erdőtűzek** sújtották. Az aszályval kapcsolatban felmerülnek a vízzel kapcsolatos területi szervezés nehézségei, ami hátráltatja a vízmedencék közötti vízátervezéseket, további víztározók építését, illetve a vízgyűjtő gazdálkodási terveket.

Spanyolországban a támogatáspolitikán kívül nagy figyelem fordul **a versenyképes mezőgazdasági termelés és élelmiszeripar kutatás, fejlesztés innovációjának növelésére**, amelyre tudásbázis alapú **kutatóintézeteket, egyetemeket, vállalkozásokat összefogó szakmai csoportosulások** jöttek létre, úgymint a **Fenntartható Agrár-élelmiszeripari, vagy a Vízgazdálkodási Platform**.

2.2.3 Jelentősebb mezőgazdasági termelési adatok

2011-ben a folyó értéken számított **mezőgazdasági termelés** a becsült adatok alapján 2010 előzetes adataihoz képest 3%-os növekedést mutatott. A növénytermesztés értéke némileg csökkent (0,02%-kal), az állattenyésztés értéke viszont az évek óta tartó folyamatos csökkenés után tíz éves viszonylatban az eddigi legmagasabb 2007-es évi értéket (14.777 millió euró) is meghaladta. (Egy éves összehasonlításban 2011-hez képest (13.616,7 millió euró) 11,7%-kal). A növénytermesztésben a zöldségfélék értékcsökkenését a gabona és egyéb növények értéknövekedése sem tudta ellensúlyozni. Az állattenyésztési ágazat jelentős növekedése a sertés, a ló és a baromfi tenyésztés értéknövekedésének köszönhető.

2011-ben a **mezőgazdasági jövedelem** 21,9 milliárd euróra csökkent az előző évet meghaladó mezőgazdasági termelés¹⁵ mellett is, amelynek oka a megdrágult közbelső ráfordítás/fogyasztásban keresendő. Spanyolország ezzel a eredménnyel 2011-ben az Európai Unió **negyedik legnagyobb**¹⁶ **agrártermelést** folytató tagállama volt. A spanyol **mezőgazdasági jövedelem**¹⁷ Franciaország után a **második legnagyobb** az Európai Unióban.

Spanyolország **mezőgazdaságilag hasznosított** területe 2009-ben 23.752.688 hektár, amelyből 15.375.299 hektár művelt és 8.377.389 hektár állandó legelő. A 989.796 termelő gazdaság **átlagos birtokmérete 24,4 hektár** volt. Az Európai Unióban 2010-ben a **második legnagyobb mezőgazdaságilag hasznosított terület** Franciaország után Spanyolországban volt (14%)¹⁸.

2.2.4 Halászat, halgazdálkodás

A beszámolási időszak alatt legkiemelkedőbb kérdés a **közös halászati politika reformjának** előrehaladása volt. Spanyolország az Európai Unió legnagyobb halászati tagállama, a teljes haltermelés 16,2 %-át adja. A spanyol haltenyésztési (kontinentális és tengeri) jövedelméből 2010-ben az édesvízi halászati jövedelme több mint kétszeresére növekedett az előző évhez képest, az előzetes adatok szerint meghaladta a 17 millió eurót. Az **édesvízi haltenyésztési termelés** értéke 71,7 millió euró volt, aminek a tengeri haltenyésztés majdnem hatszorosa. A közel ötezer haltelepből, alig 200 az édesvízi halgazdaság száma. A halászati ágazat az európai finanszírozási alapokból¹⁹ 2011-ben 135,46 millió euró támogatásból részesült. Az

¹⁵ 2010: 39,96 milliárd euró, 2011: 41,1 milliárd euró forrás: 2011. statisztikai évkönyv, www.magrama.es

¹⁶ Németország, Franciaország, Olaszország és Spanyolország

¹⁷ Eurostat, átvéve: 2011. statisztikai évkönyv, www.magrama.es

¹⁸ Eurostat, átvéve : INE Spanyolország számokban, 2011

¹⁹ EMVA Halászat, EHA, egyéb források

ágazat fenntarthatósága szociális és gazdasági kérdés, a történelmi hagyományokkal rendelkező halászati tevékenység súlyponti kérdése a szerkezeti korszerűsítés, a flottaállomány csökkenése, amely általában a parti vizek mentén hagyományos halászati tevékenységet folytat. A halfogás humán étkezési felhasználást szolgál.

A közös halászati politika reformja a maximális fenntartható halászati erő kifejtés csökkentésének üteme, a fogások partra történő kötelező kirakodása, a halászati koncessziós jogok, a halászható állományok és kifogható mennyiségek csökkentése, valamint az Európai Unió regionális halászati megállapodásainak kérdései köré csoportosulnak.

2.2.5 Az élelmiszergazdaság kulcskérdései

Megfontolandó az az elgondolás, hogy **Spanyolország az élelmiszeripar-gasztronómia-turizmus hármasszövevényével** akár világvezető hatalommá is válhat. Ezt az irányt jelzi a spanyol kormányzati szándék a **Spanyol Márka** („Marca España”) létrehozásával is, valamint a spanyol élelmiszer export bővülés ténye, amelynek értéke 2011-ben 2010-hez képest 17,8%-kal nőtt, meghaladta a 28 milliárd eurót.

Az élelmiszeripar **„egyike azon öt stratégiai ágazatnak, amelynek potenciálját és húzóerejét tekintve remélhető az ország gazdasági erejének visszanyerése.”²⁰** A gazdaságban a nettó ipari árbevétel 16%-át adó élelmiszer- és italipar előkelő helyet foglal el az ágazatok között.²¹ Másrészt, az élelmiszeripar a mezőgazdasági termelés legfontosabb húzóereje, hiszen a megtermelt alapanyag 70%-át hasznosítja. A gazdasági recesszió ugyanakkor kevésbé korlátozza és expanzió esetén képes a foglalkoztatást mozgósítani, illetve az export potenciált növelni. A spanyol élelmiszeripar fejlődési iránya egy minden összetevőjében integrált élelmiszeripar politika (egészség, környezet, pénzügy, innováció, mezőgazdaság) felé vezet.

Az ágazatban 20 éve megindult pozitív fejlődési folyamatot támasztja alá, hogy a spanyol Élelmiszer- és Italgyártók Szövetsége (FIAB) éves jelentése szerint a spanyol élelmiszeripar 2011-ben is megőrizte és 1,8%-kal növelte nettó árbevételét 83.773 millió euróra a háztartások élelmiszer- és italfogyasztás értékének 0,6%-os visszaesése ellenére is.

A belső kereslet visszaesését az élelmiszerexport teljesítménye kompenzálta, amely 4 milliárd euró kiviteli többletet mutat. Ennek 67,5%-a a feldolgozott élelmiszertermékekből származik. 2010. év viszonylatában mind az élelmiszer kivitel²², mind az behozatal²³ növekedett, az export importhoz képest 15,4%-kal javult.

A spanyol termékek legfőbb piacai: Európai Unió tagállamai, Ázsia (pl. Kína, India), Latin-Amerika (pl. Brazília), USA, Kanada és a többi európai ország (pl. Oroszország). Legfőbb exportcikkek: bor, sertéshús, olívaolaj feldolgozott zöldségek. Legfontosabb importcikkek: nyers etil-alkohol, sajtok, különböző élelmiszer készítmények, cukornád, cukorrépa.

A 29.424 spanyol élelmiszeripari vállalkozás (96%-ban kkv-k) 2011-ben 363.826 főt foglalkoztatott, a teljes iparban foglalkoztatottak közel 17%-át. A munkanélküliség aránya a

²⁰ Integrált Iparpolitikai Terv 2020 megfogalmazása

²¹ A Spanyol Statisztikai Hivatal 2010. évi Éves Ipari Kérdőíve szerint a 2009. évi 5%-os árbevétel növekedésben az élelmiszeripar a második legnagyobb árbevételű létrehozó ágazat volt. Az első húsz legfontosabb ipari ágazat közül a húsupar az ötödik helyen állt. A termelési beruházási eszközök 15,3%-a és a hozzáadott érték 15%-át képviselte.

²² Export 2010-ben 28.083,1 millió euró, 2011-ben 30.506,9 millió euró

²³ Import 2010-ben 23.823,1 millió euró, 2011-ben 26.440,8 millió euró

teljes országos átlagnak kevesebb, mint a fele, 10,5%. A nettó értékesítés (bruttó termelés)²⁴ értéke 2010-ben 82.315,4 millió eurót tett ki, elérte a teljes ipari értékesítés 19,8%-át.

A szakágazatok közül a **húsipar, a tejipar és az különféle italgyártás a teljes élelmiszeripari termelés szinte felét adja.**

A spanyol **háztartások** 2011-ben 67,5 milliárd eurót költöttek **élelmiszer- és italtermékekre**²⁵. A háztartások kiadása 0,6%-kal emelkedett (egy főre jutó élelmiszerkiadás 0,8%-kal nőtt) viszont 0,7%-kal kevesebb mennyiségű élelmiszert vettek, mint tavaly. A háztartások legtöbbit húsrá, halra, friss gyümölcsre, tejtermékekre, zöldségekre, kenyérrre, és készételekre költöttek és a bevásárlás több mint fele szupermarketekben, negyede hagyományos üzletekben történik. A válság kezdete óta a spanyol vásárló heti élelmiszer beszerzésére 10%-kal több időt fordít.²⁶

2.3. Gazdasági kapcsolataink

2.3.1 Külkereskedelmünk volumene, mérlege - agrárkereskedelmi kapcsolataink

Spanyolország Magyarország 11. legfontosabb export és 15. legjelentősebb importpartnere.²⁷ Magyarország 2011-ben is kereskedelmi mérlegtöbblettel rendelkezett, ez 2011-ben 1,321.9 milliárd euró volt.

Az agrárkereskedelem²⁸ tekintetében a két ország között a külkereskedelmi forgalom 2011-ben az előző évhez képest 24%-kal nőtt, meghaladta a 150 millió eurót. A két ország közötti agrárkereskedelmi forgalom 2012. év első negyedévében tovább bővült, magyar exporttöbblet mellett. 2011-ben Spanyolország részesedése a teljes magyar agrárexportból 1%, az importból 1,9% volt. A kereskedelmi mérleget a téli szezon citrusfélének importja befolyásolja. Az exportált áru mennyisége 2011-ben majdnem a fele a 2010-ben kivitt mennyiségnek, míg a behozott áru mennyisége nőtt.

Az exportszerkezet tekintetében jelentőségét tekintve vezető termékek – a sertéshús, a baromfi, hárnevében pedig a mangalica sonka.

Legfőbb spanyol mezőgazdasági behozatali termékek továbbra is a citrusfélék, sertés-, baromfihús, zsiradék; kávé, tea; friss zöldségek (paradicsom, saláta, uborka); takarmányok állateledelek.

Az Ibériai-félsziget Magyarországról mindössze 2.000 kilométer távolságon belül elérhető. E hatalmas mediterrán felvevőpiacnál nemcsak a helyi lakosságszámot (Portugália nélkül 47 millió lakos), hanem az ebből 5 millió külföldit, - közel fele európai bevándorló-, illetve az évente itt megforduló 52 millió turistát is érdemes figyelembe venni.

A fizetőképes kereslet szempontjából pedig megemlítendő, hogy Spanyolországban egy főre jutó vásárlóerő paritáson mért GDP átlag összege 23.271 euró. A spanyol átlag valamivel az

²⁴ Módszertanilag az adatokban a bruttó termelési értéket a nettó értékesítésnek felelteti meg.

²⁵ 30.282 millió kg/l

²⁶ forrás: www.magrama.es

²⁷ Agrárkereskedelem tekintetében a 15. legfontosabb export- és a 13. legjelentősebb importpartnere.

²⁸ Forrás: AKI, Statisztikai Osztály

EU27 alatti, de a tizenhét tartományból hatban EU átlag feletti. Az országos átlag 2%-kal több mint egy évvel ezelőtt.²⁹

2.4 Spanyol környezetpolitikával összefüggő kérdések

A jelenlegi gazdasági környezetben az egyik legfontosabb szempont a környezetvédelmi fenntarthatóság biztosítása oly módon, hogy az a gazdasági életképességet ne befolyásolja. A fenntartható fejlődés tág fogalmán belül pedig a „zöld gazdaság” az, amely a leghatékonyabban képes a legkevesebb erőforrást felhasználni, a legkevesebb kibocsátást generálni, és a legkisebb környezeti hatást gyakorolni a termelési folyamatban, ezért cél a gazdasági fellendülést ebbe az irányba vinni.

A gazdasági recesszió miatt csökkenő gazdasági növekedési mutatók indokoltá teszik a káros üvegházhatású gázok kibocsátásában vállalt kötelezettségek felülvizsgálatát. Az ipari és az energiaágazat kibocsátásában ugyan nagyobb csökkenés következett be, azonban a diffúz ágazatok (pl. szállítás) tekintetében, arányaiban nem. A kibocsátás kereskedelmen kívül az energiatakarékosság és a hatékonyságnövelés eszközei az előremutató megoldások, amelyek az éghajlatváltozás hatásainak enyhítésével együtt a gazdasági fellendülést és a munkahelyteremtést is elősegítik.

A spanyol környezetszabályozásban egyszerűsödtek és ésszerűsödtek a felszín alatti vízkészlet gazdálkodással, a természeti és biológiai vagyon kezelésével, a hulladék- és talajszennyezéssel, valamint a szén-dioxid kibocsátással kapcsolatos intézkedések.

A kormány reformintézkedései között szerepel a tengerpart szabályozása is, amely növelni kívánja a tengerparti övezetben folytatott gazdasági tevékenység jogbiztonságát és a környezetvédelmi állapotok javítását.

3. A magyar-spanyol reláció fejlesztését szolgáló eszközök és eredmények a jelentési időszakban

Szakigazgatási együttműködés keretében márciusban államtitkári találkozó valósult meg, további magas szintű vezetői találkozók előkészítése folyamatban van.

Szakigazgatási szakértői együttműködés keretében jellemzően attaséi közreműködéssel számos konzultáció, spanyol jogszabályok megismerése. A spanyol partnerek készséges hozzáállásának köszönhetően ez az együttműködési forma a jövőben is sok hasznos tapasztalatot nyújthat.

Ágazati kapcsolatépítés különösen a kutatás-fejlesztés és innovációs együttműködés fejlesztésére irányult az elmúlt időszakban. A továbbiakban is cél a magyar agrárkutatói tudásbázis népszerűsítése. Kölesönös érdeklődés esetén a szakmai ágazatok közötti kapcsolatfelvétel (pl. különböző termelői szervezetek között) adott esetben közvetlen és közvetett előnyöket biztosíthatnak.

Kereskedelemfejlesztés területén a 2012. március 5-8. madridi Nemzetközi Gourmet Szalonon és a 2012. március 26-29-i barcelonai Alimentaria 2012 élelmiszeripari és italgártási szakkiállításon magyar cégek részvételét tapasztalatok átadásával és potenciális üzleti kontaktok felkutatásával segítettük, az egyéni megkereséseken kívül. Nemcsak a

²⁹ INE, Spanyolország statisztikai zsebkönyv, 2011

kiállítói, hanem a látogatói részvétel is előnyös, amennyiben koncentrált piaci betekintési lehetőséget biztosít. A magyar élelmiszer kereskedelem fejlesztésében nélkülözhetetlen a szakdiplomatak együttműködése.

A beszámolási időszakban a madridi szakdiplomata több mint 70 **mezőgazdasági és környezetügyi témájú anyagot** készített, amelyek a VM Nemzetközi Főosztályán elérhetők, valamint írásokat jelentetett meg a VM szakdiplomata hírlevélen is.

II. MELLÉKLETEK

- 1) Szakmai kiállítások Spanyolországban 2012. második félévétől
- 2) Spanyol mezőgazdasági jövedelem mutatói, forrás MAGRAMA, Statisztikai Évkönyv, 2011

Madrid, 2012. augusztus 1.

Készítette: Pintérné Viesel Judit, mezőgazdasági és környezetügyi szakdiplomata

MELLÉKLET**1).A következő időszak jelentősebb szakmai kiállításai Spanyolországban (2012. év második felétől)**

Kiállítás megnevezése	Ágazat	Helyszín	Időpont
Fokhagyma Nemzetközi Vásár	Zöldség-gyümölcs	Las Pedroñeras, Cuenca	2012.07.27-30.
FIAL-Ibériai élelmiszervásár	Élelmiszeripar	Don Benito, Extremadura	2012.09.19-21.
EURÓFRUIT Nemzetközi Szalon	Gyümölcs	Lleida, Katalónia	2012.09.27-30.
FRUIT ATTRACTION Nemzetközi Szakkiállítás	Zöldség-gyümölcs	Madrid	2012.10.24-26.
Barcelona Degusta vásár	Gasztronómia	Barcelona	2012.11.30-12.02.
FROZEN	Fagyasztott élelmiszerek	Zaragoza	2013.01.01-.01.0?
VIVERALIA 2013 Szakmai Szalon	Dísznövény	Alicante	2013.01.14-16.
MADRID FUSION	Gasztronómiai kiállítás	Madrid	2013.01. vége?
AGRARIA	Mezőgazdasági gépek	Valladolid	2013.02.06-09.
Nemzetközi Pincészeti és Palackozó, Csomagolóipari, Szőlészeti, Zöldség-gyümölcs Termelőtechnológiai Szalon	Borászat Zöldség-gyümölcs	Zaragoza	2013.02.12-15. (4 kiállítás egy időben)
VENATORIA	Vadászat	Madrid	2013.02.21-23.
Nemzetközi Energia- és Környezetvédelmi Szakkiállítás	energia és környezetügy	Madrid	2013.02.26-28.
Nemzetközi Méhészeti Szakvásár	Méhészet	Pastrana, Guadalajara	2013.03.07-10.
Nemzetközi Állattenyésztési Szakvásár	Állattenyésztés	Zaragoza	2013.03.19-22.
Nemzetközi Gourmet Szalon	Élelmiszeripar és Italgyártás	Madrid	2013.04.08-11
FENAVIN 2013 Vásár	Bor, borászat	Ciudad Real, Castilla La Mancha	2013.05.07-09.
EXPOLIVA Nemzetközi Fesztivál	Olivaolaj	Jaén, Andalúzia	2013.05.08-11.
San Miguel Mezőgazdasági Vásár	Mezőgazdaság	Lleida, Katalónia	
FRUIT ATTRACTION Nemzetközi Szakkiállítás	Zöldség-gyümölcs	Madrid	2013.10.16-18.
BIOCULTURA Szakvásár	Egészséges életmód	Madrid	2013.11.07-10.

A SPANYOL MEZŐGAZDASÁGI SZÁMLA (folyó értékek millió euró alapján)

	2009	Összetétel (%)	2010 ³⁰	Összetétel (%)	2011 ³¹	Összetétel (%)
A) MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉS	37.945,8	100	39.963,0	100	41.176,8	100
Növénytermesztés	22.510,0	59,3	24.781,5	62	24.344,0	59,1
1. Gabonafélék	2.832,5		3.662,3		4.306,6	
2. Ipari növények (1)	847,9		910,2		1.101,0	
3. Takarmánynövények	1.920,1		2.161,7		2.499,4	
4. Zöldségnövények (2)	7.493,9		8.138,1		6.669,1	
5. Burgonya	404,9		589,4		504,8	
6. Gyümölcs (3)	6.568,2		6.451,8		6.442,4	
7. Bor és must	814,5		814,5		949,8	
8. Olíva olaj	1.518,4		1.852,3		1.749,3	
9. Egyéb (4)	109,6		111,2		121,6	
Állattenyésztés	13.911,4	36,7	13.616,7	34,1	15.221,7	37
Hús és állatállomány	10.132,1		9.998,0		11.364,7	
1. Szarvasmarha	2.269,0		2.181,0		2.378,7	
2. Sertés	4.641,9		4.792,8		5.306,3	
3. Ló	60,1		65,5		112	
4. Juh- és kecske	1.065,8		851		979,8	
5. Baromfi	1.898,9		1.910,3		2.358,0	
6. Egyéb (4)	196,4		197,4		227,9	
Állati termékek	3.779,3		3.618,7		3.857,0	
1. Tej	2.482,0		2.490,8		2.646,7	
2. Tojás	1.109,5		928		980,6	
3. Egyéb	187,8		199,9		229,7	
Szolgáltatások termelése	367,9	1	397,4	1	410,4	1
Egyéb termelés (5)	1.156,5	3	1.167,4	2,9	1.200,7	2,9
B) KÖZBENSŐ FOGYASZTÁS	16.992,3	100	17.856,9	100	20.023,1	100
1. Vetőmagok és szaporítóanyagok	768,2	4,5	714,4	4	776,7	3,9
2. Energia és kenőanyagok	1.320,6	7,8	1.547,5	8,7	1.825,7	9,1
3. Trágyák és talajjavítók	1.193,0	7	1.422,1	8	1.720,7	8,6
4. Növényvédőszer	682,8	4	720,9	4	712,9	3,6
5. Állategészségügyi kiadások	575,8	3,4	583,9	3,3	600,9	3
6. Takarmányok	8.388,1	49,4	8.754,3	49	10.196,5	50,9
7. Készlet fenntartás	1.432,6	8,4	1.435,2	8	1.442,2	7,2
8. Épület fenntartás	481,2	2,8	493,2	2,8	511,6	2,6
9. Mezőgazdasági szolgáltatások	368	2,2	397,4	2,2	410,4	2
10. Pénzügyi közvetítői szolgáltatások	469	2,8	386	2,2	363,8	1,8
11. Egyéb javak és szolgáltatások	1.313,0	7,7	1.402,0	7,9	1.461,7	7,3
C=(A-B) bruttó hozzáadott érték	20.953,5		22.106,1		21.153,7	
D) Amortizáció (6)	4.794,1		4.854,3		4.919,3	
E) Egyéb támogatások (7)	5.189,3		5.959,3		5.974,6	
F) Egyéb adók (8)	247,7		255,9		277,4	
G=(C-D+E-F) Mezőgazdasági jövedelem	21.101,0		22.955,2		21.931,6	

(1) Magában foglalja: cukorrépa, dohány, gyapot, napraforgó és egyebek. Továbbá száraz hüvelyesek.

(2) Magában foglalja: virágok, dísnövények, facsemeték

(3) Magában foglalja: friss gyümölcsök, citrusfélék, trópusi gyümölcsök, szőlő és olajbogyó.

(4) Magában foglalja: alapvetően nyúl,

(5) Egyéb termelés: másodlagos, nem mezőgazdasági, a mezőgazdaságtól nem elválasztható tevékenységek (tejfeldolgozás, vadászat, stb;)

(6) Gép-, épület, ültetvény amortizáció

(7) Magában foglalja: nem termékhez kötött támogatások: SPS, agrárkörnyezetgazd., LFA, és ÁFA kompenzáció pozitív szaldója

(8) Magában foglalja: IBI és gépjárműadó

³⁰ Előzetes

³¹ Becslés